

Roku 1918 se rozpadla dualistická Rakousko-Uherská říše na několik nástupnických státních útvarů. Zatímco v „rakouské“ části soustátí se podařil tento přerod vcelku pokojně a jednotlivé její oblasti nastoupily poměrně rychle nezávislý vývoj, země Svatoštěpánské koruny prodělaly v letech 1918 - 1919 bouřivý přerod ze středně velkého státu s kvazivelmocenskou pozicí v malou středoevropskou zemi. Tento vývoj byl podmíněn mimo jiné rozdělením dvou třetin území bývalého Uherského království mezi okolní země. Tato práce se tedy zabývá těmito „nepokojnými léty“ na Slovensku - jednom z území, nad nímž tehdy ztratila budapešťská vláda kontrolu. Neklade si pochopitelně za cíl prozkoumat v komplexnosti tuto turbulentní dobu, neboť studie takového rozsahu by byla zdaleka nad její rámec. Snaží se podchytit pouze jeden její aspekt, který je zvláště v posledních letech silně opomíjen - problém separatistických státních útvarů, které oficiálně odmítaly státoprávní spojení svého území jak s Maďarskem, tak i s Československem. A to ať se jednalo o regionální státní útvar utvořený menšinou k zajištění její svébytnosti (Nezávislá spišská republika), stát vybudovaný na národním základě (Slovenská lidová republika - SLR) či snad stvořený na revolučně-marxistické pozici (Slovenská republika rad - SRR). Tato práce má poukázat na kořeny, z nichž idea samostatnosti u každého z těchto států vzešla, na jeho podmíněnost vývojem v okolních státech (tedy především v Maďarsku a ČSR), a na jeho vztahy k nim. Rovněž tak by se měla pokusit objasnit, jaké byly motivace jeho „otců zakladatelů“ a zjistit do jaké míry se snažili ve prospěch idey tohoto státu zasahovat i po jeho zániku. A konečně by měla zodpovědět na otázku, zda měl ten či onen státní útvar naději na reálnou existenci a kdo (pokud vůbec někdo) a jak se na něj pokoušel navázat.